

Dosarul nr. 1ra-1464/2021
1-20103971-01-1ra-01062021

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

24 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Boico Victor, Diaconu Iurie,

a examinat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Bulgari Carolina în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2021, în cauza penală în privința lui,

Ursachi Serghei xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Termenul examinării cauzei:

Prima instanță: 25.08.2020 – 16.10.2020;

Instanța de apel: 04.11.2020 - 09.02.2021;

Instanța de recurs: 01.06.2021 – 24.11.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 05 martie 2020, pronunțată în urma examinării cauzei penale în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, prevăzut de art. 364¹ Cod de procedură penală, Ursachi Seghei a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod Penal și condamnat în baza acestei legi, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 (doi) ani, prin art. 90 Cod penal, s-a suspendat executarea pedepsei cu închisoarea, stabilindu-i un termen de probă de 1 (unu) ani cu obligarea acestuia ca în termenul stabilit, să nu săvârșească alte infracțiuni.

S-a încasat de la Ursachi Serghei în beneficiul părții vătămate Zvarici Maria prejudicial moral în mărime de 35 000 (treizeci și cinci mii) lei.

S-a încasat de la Ursachi Serghei în beneficiul statului cheltuieli legate de efectuarea expertizei în mărime de 1140 (una mie una sută patruzeci) lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că Ursachi Serghei, la 13.12.2019, aproximativ la ora 16:12 min., aflându-se la volanul vehiculului de model „Mercedes” cu numerele de înmatriculare xxxxx, deplasându-se pe str. Alecu Russo din direcția str. Kiev spre str. N. Dimo, în preajma imobilului 10/2, din mun. Chișinău, nu a manifestat prudență sporită la trafic, n-a ținut permanent cont de totalitatea factorilor ce

caracterizează condițiile rutiere de care trebuie să țină cont fiecare conducător la determinarea vitezei, benzii de circulație și a modalităților de conducere a vehiculului, n-a luat în considerație starea lucrurilor în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecinței acestora, prin ce a ignorat Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009, cu privire la aprobarea Regulamentului circulației rutiere emisă în scopul executării prevederilor art. 37 din Legea nr. 131- XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier, contrar prevederilor pct. 45 alin. 1) și 2) al Regulamentului circulației rutiere (RCR) care stipulează că, conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră; Pct. (45.2) al RCR, prevede că, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, în cazurile în care se deplasează pe lângă, copii, persoane de vârstă înaintată, precum și persoane cu semne evidente de invaliditate, ca rezultat, a tamponat pietonul Zvarici Maria, a.n. xxxx, care traversa partea carosabilă în afara trecerii de pietoni de la stânga spre dreapta relativ deplasării vehiculului. Conform raportului de expertiză judiciară nr. 202002D0071 din 23.01.2020 părții vătămate Zvarici Maria i-au fost cauzate vătămări corporale sub formă de fractură închisă cominutivă a platoului tibial a gambei drepte cu deplasare a fragmentelor; traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contondent dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămarea corporală medie. Cauzarea leziunilor corporale prezente la cădere din poziție verticală, se exclude. Ținând cont de localizarea anatomică a leziunilor corporale prezente, putem admite că pătimita era orientată cu partea dreaptă a corpului spre unitatea de transport.

Astfel, prin acțiunile sale, Ursachi Serghei a comis infracțiunea prevăzută de art. 264 alin.(1) din Cod penal, adică, încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către avocatul Carolina Bulgari în interesele inculpatului Ursachi Serghei și avocatul Petru Răilean în interesele părții vătămate Zvarici Maria.

3.1 Potrivit apelului declarat de avocatul Carolina Bulgari în interesele

inculpatului, fără a contesta vinovăția, a solicitat aplicarea unei pedepse mai blânde și anume, sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și să nu-i fie aplicată pedeapsa complementară.

În motivarea cererii de apel, a invocat că, conform testului „Drager 8510” din 13.12.2019 șoferul Ursachi Serghei nu era în stare de ebrietate, cu rezultatul 0.00 mg/1. Potrivit informației prezentate Ursachi Serghei, la evidență psihiatrică nu se află, la evidență narcologică nu se află, se caracterizează pozitiv, anterior nu a fost judecat, anterior a fost sancționat contravențional pentru încălcarea regulilor de circulație rutieră.

Indică că făcând o analiză a celor întâmplate cât și din declarațiile date de către partea vătămată și martorii audiați, se certifică faptul că, Ursachi Serghei a reacționat fără intenție, ori însăși partea vătămată Zvarici Maria nu a traversat strada pe la trecerea de pietoni, dar a apărut brusc de după o mașină. Inculpatul și-a manifestat căința sinceră față de cele întâmplate a solicitat să-i fie aplicată pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității și să nu fie privat de dreptul de a conduce mijloace de transport fiindcă activează în calitate de șofer și este unica lui sursă de venit.

Consideră că drept motive ale condamnării cu suspendarea parțială a executării pedepsei instanța de judecată nu a atestat nici un motiv real care ar face posibilă și ar duce la aplicarea prevederilor acestei norme.

Invocă că, la moment permisul rămâne a fi și unica sursă de venit a inculpatului Ursachi Serghei, solicitând să nu fie aplicată pedeapsa complementară în privința acestuia și anume să nu fie privat de dreptul de a conduce mijlocul de transport căci asta îi va înrăutăți situația materială, iar inculpatul urmează să restituie părții vătămate paguba morală.

3.2 Potrivit apelului declarat de avocatul Petru Răilean în interesele părții vătămate Zvarici Maria, s-a solicitat casarea parțială a sentinței în partea cuantumului prejudiciului moral admis de către instanța de fond, cu rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri privind încasarea de la pârâțul Ursachi Serghei în beneficiul reclamantei Zvarici Maria prejudiciului moral în valoare de 100 000 (o sută mii) lei.

În motivarea apelului, avocatul a invocat că în urma acțiunilor ilegale ale pârâțului Ursachi Serghei, reclamantei Zvarici Maria i-a fost cauzat prejudiciul moral, care se manifestă prin suferințe psihice și fizice esențiale ce a suferit reclamanta Zvarici Maria în urma cauzării de către pârâțul Ursachi Serghei a leziunilor corporale și consecințe ale acestora. Reieșind din suferințele apelantei Zvarici Maria consideră că dauna morală este echitabilă în mărime de 100 000 lei.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2021 a fost respins ca nefondat apelul avocatului Carolina Bulgari în interesele inculpatului Ursachi Serghei și admis apelul avocatului Petru

Răilean în interesele părții vătămate Zvarici Maria, fiind casată sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 16 octombrie 2020, în partea acțiunii civile și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a încasat de la Ursachi Serghei în beneficiul părții vătămate Zvarici Maria prejudiciul moral în mărime de 50 000 (cinci zeci mii) lei.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1 Pentru a decide astfel instanța de apel a statuat că:

Instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului, cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, opțiunea primei instanțe privind judecarea cauzei potrivit procedurii enunțate, nu a fost viciată, în cadrul urmăririi penale n-au fost încălcate normele imperative din Codul de procedură penală, fapt ce condiționează concluzia că, instanța de apel nu este în drept a reține o altă situație de fapt decât cea reținută în rechizitoriu și de către prima instanță.

Instanța de apel a reținut că, chiar dacă inculpatul Ursachi Serghei a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii imputate, aceasta se mai dovedește și prin următorul cumul de probe: declarațiile părții vătămate Zvarici Maria xxxxxx (f.d. 44-45); declarațiile martorului minor Ialamov Alexandr (f.d. 54-56); declarațiile martorului Gamov Valeriu (f. d. 57-58); foaia de parcurs pentru autobuze seria DAA nr.23136985 CP AUTORAPID, conform căreia se atestă că șoferul Ursachi Serghei s-a aflat în calitate de șofer de microbuz pe ruta 162/25 la data de 13.12.2019 (f.d.97); procesul-verbal de cercetare la locul faptei din 13.12.2019, schița și tabelul, conform cărora se constată locul unde a avut loc tamponarea de pieton (f. d. 21-28); raportul de expertiză judiciară nr. 202002D0071 din 23.01.2020 părții vătămate Zvarici Maria i-au fost cauzate vătămări corporale sub formă de fractură închisă cominutivă a platoului era orientată cu partea dreaptă a corpului spre unitatea de transport (f.d. 63-65); raportul de expertiză auto-tehnică nr.34/12/1-R-2834 din 03.08.2020, conform căreia s-a concluzionat că din cele stabilite și descrise în conformitate cu datele inițiale prezentate că, din punct de vedere tehnic, în situația rutieră dată, conducătorul automobilului de model „Mercedes 313 CDI” cu n/î xxxxxxxx, Ursachi Serghei dispunea de posibilitate tehnică de a evita tamponarea obstacolului (pietonul Zvarici Maria), aplicând metoda frânării (f. d. 77-80); Testul „Drager 8510” din 13.12.2019, conform căruia șoferul Ursachi Serghei nu era în stare de ebrietate, cu rezultatul 0.00 mg.

S-a reținut că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc,

dând faptei săvârșite de inculpatul Ursachi Serghei încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

La pronunțarea sentinței, instanța de judecată corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că, inculpatul Ursachi Serghei a săvârșit anume infracțiunea imputată.

Instanța de apel a apreciat că instanța de judecată a ținut cont la stabilirea categoriei și măsurii de pedeapsă inculpatului, de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, aplicând-i o pedeapsă corectă, echitabilă și legală și anume că, inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, părții vătămate, care este pensionară, nu i-a acordat nici un ajutor material.

S-a conchis că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă în condițiile izolării de societate cu aplicarea în privința lui a unei pedepse sub formă de închisoare în limitele sancțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod penal, astfel noile limite ale pedepsei cu închisoarea constituind de la 3 luni până la 2 ani cu privarea de dreptul de a conduce pe un termen de 2 (doi) ani.

Instanța de apel a respins argumentele apărării privind aplicarea unei pedepse în privința lui Ursachi Serghei cu muncă neremunerată în folosul comunității, or, instanța de fond a ținut cont de personalitatea inculpatului, a acceptat cererea de a fi examinată cauza în procedura simplificată, iar inculpatul a beneficiat de reducerea termenului de pedeapsă cu 1/3 și nu este temei de a desființa sentința emisă în partea solicitată.

S-a considerat că o atare modalitate de individualizare a pedepsei corespunde exigențelor legii penale, iar pedeapsa aplicată de instanța de fond, raportând-o la scopul urmărit de legislator în art. 61 Cod penal, îl va descuraja de a comite pe viitor alte fapte infracționale similare.

Cu referire la solicitarea apelantului de a nu-i fi stabilită pedeapsa complementară inculpatului Ursachi Serghei și anume, să nu fie privat de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani, instanța de apel a menționat că, instanța de fond corect și legal a stabilit pedeapsa complementară sub forma de privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe un termen de 2 ani.

Prin acțiunea civilă (f. d. 172-174) și cererea de apel, partea vătămată Zvarici Maria a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 100 000 lei de la inculpatul Ursachi Serghei, instanța de apel a considerat această pretenție, parțial întemeiată, iar suma de 100 000 lei, exagerată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana inculpatului, cât și de comportamentul acestuia după comiterea infracțiunii, care a recunoscut vinovăția, solicitând examinarea cauzei în ordinea prevăzută de art. 364¹ Cod penal.

S-a stabilit că partea vătămată Zvarici Maria, a avut de suportat un prejudiciu de natură morală, probat prin faptul că a avut de suportat prejudicii cauzate personalității afective, categorie în care intră suferințele de categorie psihică, care s-au manifestat prin stare de stres și frustrare. Astfel, instanța a apreciat că, suma în mărime de 50 000,00 lei, este echitabilă și în corespundere cu circumstanțele comiterii de către inculpatul Ursachi Serghei, a acțiunilor ilegale îndreptate împotriva lui Zvarici Maria.

5. *Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar* de către avocatul Carolina Bulgari în interesele inculpatului, prin care invocând incidența *pct. 6, 15-16* a dispozițiilor art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei cu pronunțarea unei noi hotărâri în sensul prevăzut de norma materială de drept procedural, în limitele prevăzute de dispozițiile alin. (1), lit. a) ale art. 435 Cod de procedură penală, dispunând o pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal prin care în privința acestuia să nu fie aplicată pedeapsa complementară, a nu se încasa de la Ursachi Serghei în beneficiul părții vătămate prejudiciul moral în sumă de 50 000 lei.

5.1 *În susținerea recursului avocatul a invocat că:*

- decizia instanței de apel este contrară scopului procesului penal, prevăzut la art. 2 Cod de procedură penală,

- indică că: *în cadrul ședinței de judecată inculpatul a menținut declarațiile date anterior, iar împreună cu apărătorul au cerut admiterea apelului, casarea sentinței, cu adoptarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului Duminica Valeriu Eugen pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art.187 alin. (2) lit. b), e), f) CP în conformitate cu art. 364¹ CPP, a-i stabili pedeapsa cu suspendare condiționată;*

- consideră că instanța de apel eronat și neprobat a ajuns la concluzia că pedeapsa aplicată este una prea blândă și scopul legii penale nu va fi atins;

- instanța de apel a interpretat în mod eronat legea și nu a luat în considerare circumstanțele care au importanță pentru examinarea pricinii în fond;

- mai menționează că: *Duminica Valeriu intenționează să-și întemeieze o familie, are un copil minor la întreținere, are intenția de a se angaja în câmpul muncii;*

6. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹ Cod de procedură penală, la 16.06.2021 prin intermediul poștei electronice, avocatul Răileanu Petru în numele și interesele părții vătămate Zvarici Maria, considerând decizia instanței de apel drept legală și întemeiată, a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru netemeinicia recursului ca inadmisibil.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul Penal concluzionează

inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel. Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Conform art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect se atestă că, potrivit materialelor dosarului, dispozitivul deciziei adoptate de către instanța de apel a fost pronunțat la data **09 februarie 2021**, în prezența procurorului, avocatului inculpatului Bulgari Carolina, avocatului părții vătămate, Răileanu Petru și a inculpatului, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel și dispozitivul deciziei adoptate (f.d.12-15, 17 vol. II), din care rezultă că aceștia au fost înștiințați despre ziua și ora pronunțării deciziei integrale și anume pentru data de **09 martie 2021, ora 14:00**. Tot din procesul-verbal al ședinței de judecată în instanța de apel din 09.03.2021 se constată că președintele ședinței a anunțat că pronunțarea publică a deciziei motivate integral a fost amânată pentru data de **23 martie 2021, ora 14:00** (f.d.16, vol. II) se reține că la data stabilită, în prezența procurorului a fost pronunțată decizia motivată.

Din materialele dosarului se constată că copia deciziei motivate, a fost expediată la data de 07.04.2021, avocatului inculpatului Bulgari Carolina, avocatului părții vătămate Răileanu Petru, inculpatului Ursachi Serghei și părții vătămate Zvarici Maria, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere anexată la materialele cauzei (f.d. 35, vol. II).

În continuare, Colegiul Penal menționează că, avocatul Bulgari Carolina în numele inculpatului a declarat recurs ordinar împotriva deciziei adoptate la caz, la data de **04 mai 2021**, fapt confirmat prin mențiunea despre dată de pe amprenta ștampilei Poșta Moldovei (f.d 100, vol. II), înregistrat la Curtea Supremă de Justiție cu nr. 2047 la **05.05.2021** (f.d. 93, vol. II).

Așadar, în cauza deferită judecării Colegiul Penal specifică faptul că termenul de atac prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală, se calculează începând cu data de **24 martie 2021**, adică a doua zi după pronunțarea

deciziei motivate, ținând cont de dispozițiile art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală și expiră la sfârșitul zilei de **23 aprilie 2021**.

Prin urmare, recursul avocatului Bulgari Carolina în numele inculpatului declarat la **04 mai 2021**, nu se încadrează în termenul limită prevăzut de art. 422 Cod de procedură penală.

La acest capitol este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală, nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate.

Totodată, Colegiul Penal menționează, că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut și are un caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Mai mult, Colegiul Penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomariov vs Ucraina (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul Penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității

raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Prin urmare, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Astfel, odată ce recursul ordinar al avocatului Bulgari Carolina în numele inculpatului este declarat peste termen, urmează a fi dispusă inadmisibilitatea acestuia.

În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Bulgari Carolina în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2021, în cauza penală în privința lui *Ursachi Serghei xxxxxx*, deoarece recursul este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată este pronunțată la **25 ianuarie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Boico Victor

Diaconu Iurie